

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/49/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8811206997
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8811206997.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Metodovej č. 8, právne zast. Mgr. Martinom Katriakom, advokátom so sídlom v Bratislave, na ul. Dr. Vladimíra Clementisa č. 10, proti žalovanej E. K., nar. XX. XX. XXXX, na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou N. V., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcou vo O. nad G., na ul. X. č. XXX/X, o zaplatenie sumy 494,28 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 4.9.2012, č. k. 5C 457/11-57 takto jednohlasne

rozhodol:

N e p r i p ú ť a zmenu žaloby.

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 394,28 Eur s 9% úrokom z omeškania od 9. 4. 2010 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v Dodatku k zmluve o pripojení uvedená v čl. 2 pod bodom 2.5 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 100 Eur (3.012,60 Sk) je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalobcovi priznal náhradu trov konania v čiastke 17,56 Eur.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej účastníci dňa 11.11. 2009 uzatvorili zmluvu o pripojení. Dodatkom k zmluve o pripojení z toho istého dňa žalobca odpredal žalovanej mobilný telefón za cenu 1 Eura. Žalovaná v období od novembra roku 2009 do februára 2010 neplatila riadne a včas cenu poskytnutých služieb. Z tohto titulu jej vznikol dlh v sume 394,28 Eur.

Zo žalovanej sumy v celkovej výške 494,28 Eur sa za dôvodný považoval iba nárok na zaplatenie čiastky 394,28 Eur predstavujúcej neuhradenú cenu za dodané služby. Súd prvého stupňa preto v tejto časti žalobe žalobcu vyhovel a žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 394,28 Eur spolu s príslušným úrokom z omeškania.

Za nedôvodnú sa považovala žaloba v časti, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 100 Eur. Žalobca svoje právo na zmluvnú pokutu odvíja od zmluvy o pripojení, ktorá patrí k

spotrebiteľským zmluvám (§ 52 a nasl. OZ). Tieto zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda aj dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie.

Zmluvná pokuta nebola dojednaná osobitne ale tvorila súčasť Dodatku k zmluve o pripojení, ktorý mal tiež typovú formu. Zmluvná pokuta sa vzťahovala na neurčitý okruh rôznych porušení povinností spotrebiteľa bez ohľadu na dĺžku trvania zmluvného vzťahu. Bola preto spôsobilá vytvoriť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán.

S prihladnutím na uvedené súd prvého stupňa nepriznal žalobcom uplatnený nárok na zmluvnú pokutu vyplývajúci z neprijateľnej zmluvnej podmienky a zároveň podľa ustanovenia § 153 ods. 4 O.s.p. určil túto zmluvnú podmienku za neplatnú priamo vo výroku rozhodnutia.

O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku, ktorý bolo žalobe čiastočne vyhovené, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie zmeniť tak, aby výrok o určení zmluvnej podmienky ako neprijateľnej bol zrušený a žalovaná zaviazaná na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 100 Eur s príslušným úrokom z omeškania. Ako dôvod uviedol, že dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch je plne v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Žalobca jasne a zrozumiteľne uviedol, že hneď pri uzatvorení Dodatku poskytol žalovanej ako účastníkovi telekomunikačnej služby zvýhodnenie spočívajúce v poskytnutí zľavy z hodnoty mobilného telefónu. Dohodnutá výška zmluvnej pokuty zodpovedala výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu. Keďže výška zmluvnej pokuty zodpovedala rozsahu poskytnutej výhody, ktorú žalovaná pri uzavretí Dodatku získala nemožno takúto zmluvnú pokutu považovať za dohodnutú v rozpore s dobrými mravmi ani za spôsobilú žalovanú poškodiť. Zmluvnú pokutu je nutné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej a reparačnej funkcie s ohľadom na všetky relevantné okolnosti a vzájomne poskytnuté plnenia v rámci uzavretej zmluvy a dodatku. Nie je možné pripustiť, aby porušovaniu zmluvných záväzkov bola poskytnutá ochrana. Žalovaná prevzala mobilný telefón aj SIM kartu, využívala poskytnuté služby, ale svoje zmluvné povinnosti si od začiatku vôbec neplnila a žalobcovi neuhradila ani len jednu faktúru za poskytnuté služby. Porušením zmluvnej povinnosti žalovanou platiť žalobcovi cenu za poskytnuté služby vznikla žalobcovi škoda minimálne vo výške poskytnutej zľavy z kúpnej ceny mobilného telefónu, t. j. vo výške zodpovedajúcej dohodnutej zmluvnej pokute. Suma 100 Eur mala byť priznaná žalobcovi minimálne z titulu náhrady škody. Právnym posúdením uplatneného nároku totiž nie je súd viazaný.

Odvolací súd v zmysle zásad ustanovenia § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu

Za správne sa nedá označiť tvrdenie, v súlade s ktorým uplatnený nárok mal byť minimálne posudzovaný ako nárok na náhradu škody, nakoľko právnou kvalifikáciou uplatneného nároku súd nie je viazaný. Žalobou uplatnený nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty v dôsledku neplnenia si zmluvných povinností nemožno stotožniť s nárokom na náhradu škody. Kým zmluvná pokuta má charakter zabezpečovacieho inštitútu v rámci záväzkového práva (§ 544 a nasl. OZ) a oprávnenému subjektu patrí aj vtedy, ak porušením povinnosti žiadna škoda nevznikne, náhrada škody je systematicky zaradená do 6. časti Občianskeho zákonníka upravujúcej zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Základnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu podľa ustanovenia § 420 OZ sú porušenie

právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie.

Terajšie skutkové tvrdenia žalobcu poukazujúce na vznik škody sú odlišné od tých, ktorými argumentoval pri nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty. Dokazovanie vo veci sa zameriavalo iba na posúdenie platnosti dojednania o zmluvnej pokute, a preto výsledky doterajšieho konania nemôžu byť podkladom pre konanie o nároku na náhradu škody.

Z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) požiadavka žalobcu na posúdenie uplatneného nároku na zaplatenie sumy 100 Eur ako škody predstavuje zmenu žaloby, o ktorej musí byť rozhodnuté v súlade s ustanovením § 95 O.s.p.. Nakoľko výsledky doterajšieho konania nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, odvolací súd zmenu žaloby nepripustil.

V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobné aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo vyjednávanej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení a dodatok k tejto zmluve uvedenú charakteristiku spĺňajú. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o pripojení bola stanovená pevnou sumou vo výške 100 Eur za každé porušenie zmluvných povinností vymenovaných v čl. 2 bod 2.5 tohto dodatku. Žalovaná možnosť individuálne ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty nemala a ani nemohla ovplyvniť okruh povinností na porušenie ktorých sa zmluvná pokuta mala vzťahovať.

V prejednávanej veci povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 100 Eur sa vzťahovala na rôznorodé porušenie povinností spotrebiteľa vyplývajúcich z uzatvoreného zmluvného vzťahu, čo nepochybne vyplýva z použitého slovného spojenia „ najmä, ale“ v čl. 2 bod 2.5 dodatku k zmluve o pripojení. Takéto indikatívne označenie postihujúce rôzne porušenia povinností je neakceptovateľné. Nie každé porušenie povinností je rovnakej intenzity a významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinností dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže zostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinností uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške.

Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k/ za neprijateľnú podmienku považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. S takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je spojená sankcia neplatnosti čo je zrejmé z ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Keďže ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd po úplnom sa stotožnení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia rozsudok v jeho napadnutej časti postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Len na doplnenie je potrebné dodať, že v inej právnej veci týkajúcej sa žalobcu vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17 C 23/2010 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2 Co 137/2010 bolo právoplatne rozhodnuté o určení neplatnosti dojednanej zmluvnej pokuty ako neprijateľnej podmienky. Ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ukladá dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi.

Čo sa týka trov odvolacieho konania medzi žalobcom a žalovanou o týchto sa rozhodlo podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.